

Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wierzchosławice na lata 2023-2030.”

Wierzchosławice, październik 2025r.

Spis treści

1. Wstęp.....	3
1.1 Podstawa prawna	3
1.2 Cel i zakres opracowania	3
1.3 Cele strategiczne programu oraz metodyka tworzenia raportu	3
2. Zadania zrealizowane na terenie Gminy Wierchosławice w poszczególnych komponentach	4
2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza	4
2.2 Zagrożenia hałasem	10
2.3 Gospodarowanie wodami	13
2.4 Gospodarka wodno– ściekowa	13
2.5 Zasoby geologiczne	15
2.6 Gleby	17
2.7 Gospodarka odpadami	18
2.8 Zasoby przyrodnicze	21
2.9 Zagrożenia przed poważnymi awariami	21
3. Podsumowanie realizacji celów działań w latach 2023 – 2025	21
4. Spis tabel	23

1. WSTĘP

1.1 Podstawa prawna

Rada Gminy Wierzchosławice uchwałą nr LXIX/464/2023 z dnia 30 października 2023r. przyjęła „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wierzchosławice na lata 2023 – 2030.” w myśl art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025r., poz. 647). Jednocześnie art. 17 ust. 1 cyt. ustawy nakłada na organy wykonawcze województwa, powiatu i gminy obowiązek opracowania programu ochrony środowiska w celu realizacji polityki ochrony środowiska.

Z wykonania tego programu organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raport, który przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.

1.2 Cel i zakres opracowania

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025r., poz. 647) – art. 17 ust. 1 nie określa wymagań dotyczących formy i struktury raportu z realizacji powiatowego i gminnego programu ochrony środowiska.

Celem raportu jest przedstawienie postępów z wykonania poszczególnych zadań za okres od 2023r. do 2025r. zapisanych w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wierzchosławice na lata 2023 – 2030” oraz wskazanie sposobu finansowania wykonanych zadań. Dokument ma na celu zestawienie oraz dokonanie oceny jakościowej i ilościowej, w zakresie postępu realizacji zadań ujętych w Programie. Ponadto Raport umożliwia analizę prowadzonych dodatkowych zadań, realizowanych z zakresu ochrony środowiska oraz ocenę zgodności z celami wyznaczonymi w POŚ.

1.3 Cele strategiczne programu oraz metodyka tworzenia raportu

W „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wierzchosławice na lata 2023 – 2025” zostały przedstawione działania z zakresu ochrony środowiska na terenie Gminy Wierzchosławice wraz z okresami ich realizacji. Program określa cele długoterminowe wraz ze wskazaniem kierunków interwencji w określonym obszarze działania.

Zakres Raportu powinien odpowiadać treści przyjętego Programu. W Raporcie zostały przedstawione postępy w realizacji każdego z zadań zapisanych w POŚ. Raport stanowi podsumowanie stopnia realizacji przedsięwzięć przyjętych w Programie. Dotyczy to wszystkich zadań zapisanych w Programie: tych realizowanych bezpośrednio przez samorząd gminny, jak i wszystkie inne podmioty działające w zakresie ochrony środowiska na jego terenie.

2. ZADANIA ZREALIZOWANE NA TERENIE GMINY WIERZCHOSŁAWICE W POSZCZEGÓLNYCH KOMPONENTACH

Poniżej przedstawiono realizację zadań związanych z ochroną środowiska jakie zostały wykonane na terenie Gminy Wierzchosławice w latach 2023– 2025. W Raporcie opierano się na harmonogramie przedsięwzięć planowanych do realizacji, określonych w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wierzchosławice na lata 2023– 2030”. W Raporcie odniesiono się do konkretnych zadań wyszczególnionych w Programie, jak również wzięto pod uwagę przedsięwzięcia, które nie były zawarte w Programie, a które mieszczą się w ramach polityki ekologicznej Gminy Wierzchosławice i zostały zrealizowane w okresie sprawozdawczym.

Harmonogram Programu obejmował zadania zaplanowane w szerokim przedziale czasowym, a duża część zadań wykracza poza ramy czasowe przyjęte podczas sporządzania dokumentu. W niniejszym Raporcie przedstawiono zadania z zakresu poszczególnych sektorów, związanych z ochroną środowiska, realizowane w latach 2023– 2025.

W Programie ochrony środowiska przyjęto następujący podział zagadnień:

- ochrona klimatu i jakości powietrza,
- zagrożenia hałasem,
- gospodarka wodami,
- gospodarka wodno– ściekowa,
- zasoby geologiczne,
- gleby,
- gospodarka odpadami,
- zasoby przyrodnicze,
- zagrożenia przed poważnymi awariami.

2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

Gmina Wierzchosławice systematycznie realizuje cele redukcji CO₂, poprzez wymianę starych pieców na paliwa stałe wykorzystywanych w indywidualnych gospodarstwach domowych na terenie gminy, na nowoczesne urządzenia grzewcze gazowe lub na paliwo stałe, ale spełniające wszelkie niezbędne wymogi ochrony środowiska. Na terenie gminy funkcjonują czujniki umożliwiające bieżący podgląd jakości powietrza. Czujniki zostały zamontowane w miejscowościach Komorów (Dom Ludowy), Ostrów (szkoła), Bogumiłowice (żłobek) oraz na budynkach szkół podstawowych w Mikołajowicach, Łętowicach, Rudce i Wierzchosławicach. Stan powietrza można sprawdzać na stronie internetowej gminy <https://wierzchoslawice.pl/dla-mieszkanca/ekologia/ochrona-powietrza/jakosc-powietrza-w-gminie/> a także <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/rwms/6> oraz za pomocą aplikacji (Airly) na urządzenia mobilne. Sensory Airly mierzą, w czasie rzeczywistym, stężenie pyłów zawieszonych PM 2.5 i PM 10, ciśnienie atmosferyczne, temperaturę powietrza, wilgotność oraz zanieczyszczenia tlenkiem azotu (NO), dwutlenkiem azotu NO₂.

W 2023r. przeprowadzono 200 kontroli palenisk w tym 1 kontrolę interwencyjną, która wykazała naruszenie przepisów dotyczących przestrzegania uchwały antysmogowej oraz przepisów ochrony powietrza. Odnotowano również 4 zgłoszenia naruszenia przestrzegania przepisów dotyczących ochrony powietrza złożonych za pomocą portalu Ekointerwencja. W związku z tym podjęto odpowiednie czynności mające na celu sprawdzenie zasadność złożonych zgłoszeń. Naruszeń nie stwierdzono. W związku z przepisami zobowiązującymi wszystkich właścicieli budynków mieszkalnych i niemieszkalnych do złożenia deklaracji do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków dotyczących źródeł ciepła i spalania paliw (CEEB) przyjmowano deklaracje oraz wprowadzano je do centralnej bazy danych. Obowiązek złożenia deklaracji do CEEB wynika z ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków i nie jest to obowiązek jednorazowy.

Zgodnie z przepisami, obowiązek ten nadal z nami pozostaje:

- dla nowych źródeł ciepła – 14 dni od uruchomienia,
- dla źródeł ciepła wymienianych na nowe - 14 dni od uruchomienia,
- dla wszystkich zapominalskich – natychmiastowe złożenie deklaracji.

W 2023r. złożono 73 deklaracje.

Na terenie gminy w 2024r. funkcjonowały 3 czujniki umożliwiające bieżący podgląd jakości powietrza. Czujniki zostały zamontowane w miejscowościach Komorów (Dom Ludowy), Bogumiłowice (żłobek) oraz Wierzchosławicach (budynek szkoły).

Tabela 1. Średnie roczne wskazania jakości powietrza w 2024r.

Średnie roczne wskazania jakości powietrza z czujników gminnych (PM10, PM2,5, Airly CAQI)			
	PM10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	PM2.5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Airly CAQI*
Bogumiłowice	18,95	14,98	24,98
Komorów	20,58	16,23	26,98
Wierzchosławice	17,25	13,64	22,73

Airly CAQI-Europejski Indeks Jakości Powietrza

Źródło: Referat GKPOŚ

Sensory Airly mierzą, w czasie rzeczywistym, stężenie pyłów zawieszonych PM 2.5 i PM 10.

W 2024r. przeprowadzono 100 kontroli palenisk. Odnotowano 18 zgłoszeń naruszenia przestrzegania przepisów dotyczących ochrony powietrza złożonych za pomocą portalu Ekointerwencja. W związku z tym podjęto odpowiednie czynności mające na celu sprawdzenie zasadność złożonych zgłoszeń. Naruszeń nie stwierdzono.

W 2024r. złożono 92 deklaracje.

Do końca września 2025r. przeprowadzono 46 kontroli palenisk. Odnotowano 15 zgłoszeń naruszenia przestrzegania przepisów dotyczących ochrony powietrza złożonych za pomocą portalu Ekointerwencja. W związku z tym podjęto odpowiednie czynności mające na celu sprawdzenie zasadność złożonych zgłoszeń. Naruszeń nie stwierdzono.

W marcu 2025r. w ramach projektu nr FEMP.02.05-IZ.00-0067/24 pn, „Wdrażanie Programu Ochrony Powietrza w Gminie Wierzchosławice” na budynku Urzędu Gminy została zamontowana tablica do pomiaru pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5. Koszt tablicy wraz z montażem i czujnikami to blisko 23 000 zł.

Do końca września 2025r. złożono 52 deklaracje.

Projekt pn.: „Ochrona powietrza w Gminie Wierzchosławice poprzez wymianę źródeł ciepła w gospodarstwach domowych na nowoczesne urządzenia grzewcze gazowe.” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014 – 2020.

Działanie 4.4. Redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza; Podziałanie 4.4.2 Obniżenie poziomu niskiej emisji – SPR Nr projektu: RPMP.04.04.02-12-0262/18

W ramach projektu przewidziano wymianę kotłów nie ekologicznych tzw. „kopciuchów” na 100 nowoczesnych urządzeń grzewczych gazowych.

W 2023r. wymieniono 32 nieekologiczne kotły na nowoczesne urządzenia grzewcze gazowe. Kwota realizacji zadania wyniosła 362 301,60 zł.

Projekt pn.: „Redukcja emisji CO₂ w Gminie Wierzchosławice poprzez wymianę źródeł ciepła w gospodarstwach domowych na nowoczesne urządzenia grzewcze na paliwa stałe.” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014 – 2020.

Działanie 4.4. Redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza; Podziałanie 4.4.3 Obniżenie poziomu niskiej emisji (paliwa stałe) – SPR Nr projektu: RPMP.04.04.03-12-0245/17

Projekt obejmował montaż 100 nowoczesnych urządzeń grzewczych z podajnikiem automatycznym na paliwa stałe w zamian za likwidację kotłów nie ekologicznych, tzw. „kopciuchów”.

W roku 2023r. wymieniono 1 kocioł na nowoczesne urządzenie grzewcze na węgiel na kwotę 6930,00 zł.

Projekt pn.: „Ekopartnerzy na rzecz słonecznej energii Małopolski” – jest realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, 4 Oś Priorytetowa Regionalna Polityka Energetyczna, Działanie 4.1 Zwiększenie wykorzystania odnawialnych Źródeł energii; Poddziałanie 4.1.1 Rozwój infrastruktury produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

Celem ogólnym programu był wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii elektrycznej i ciepłej w finalnym zużyciu energii oraz poprawa jakości powietrza na terenie Małopolski. Celem szczegółowym – instalacja małych źródeł energii, zlokalizowanych blisko odbiorcy, zmniejszających straty przesyłowe oraz zapewniających efekt ekologiczny poprzez wzrost

udziału energii odnawialnej w konsumpcji (energetyka rozproszona) oraz znacząca poprawa jakości powietrza, a w konsekwencji jakości życia na terenie 31 gmin biorących udział w projekcie partnerskim. Liderem projektu było Stowarzyszenie - Zielony Pierścień Tarnowa. Projekt podzielono na kilka etapów. Beneficjentami programu byli mieszkańcy Gminy Wierzchosławice zakwalifikowani do projektu po podpisaniu umowy. Projekt w Gminie Wierzchosławice w roku 2023 obejmował montaż instalacji odnawialnych źródeł energii - paneli fotowoltaicznych (21 instalacji) oraz kolektorów słonecznych (1 instalacja) w budynkach mieszkalnych. Dodatkowo dokonano montażu instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej tj. Szkoła Podstawowa w Wierzchosławicach, Szkoła Podstawowa w Ostrowie, Żłobek w Bogumiłowicach oraz Centrum Kultury Wsi Polskiej w Wierzchosławicach. Kwota realizacji 1 273 756,02 zł.

Program Czyste Powietrze zakłada poprawę jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

Program skierowany do właścicieli lub współwłaścicieli jednorodzinnych budynków mieszkalnych, lub wydzielonych w budynkach jednorodzinnych lokali mieszkalnych z wyodrębnioną księgą wieczystą.

Dofinansowanie kompleksowej termomodernizacji budynków oraz wymiany starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy. Dofinansowanie kompleksowej termomodernizacji budynków oraz wymiany starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy. Gmina prowadzi Punkt Konsultacyjny przez, który mieszkańcy mogli składać wnioski o dofinansowanie.

Tabela 2. Zestawienie złożonych wniosków w latach 2023-2025

Wnioski o dofinansowanie złożone w ramach Programu Czyste Powietrze									
Kwartał	2023r.			2024r.			2025r.		
	Poziom podstawowy	Poziom podwyższony	Poziom najwyższy	Poziom podstawowy	Poziom podwyższony	Poziom najwyższy	Poziom podstawowy	Poziom podwyższony	Pozioma najwyższy złożony przez operatora
I	7	0	3	14	3	4	0	0	0
II	7	3	5	4	5	4	3	0	2
III	10	4	4	13	2	2	3	0	3
IV	5	4	3	11	3	1	-	-	-
Suma	29	11	15	42	13	11	6	0	5

Źródło: Referat GKPOS

Projekt LIFE Małopolska w zdrowiej atmosferze. Gmina Wierzchosławice była jednym z 69 partnerów w program LIFE. Program ten miał na celu np. stworzyć sieć Ekodoradców w Małopolsce jak również wspomóc mieszkańców gminy w wykorzystaniu najbardziej

efektywnych sposobów ograniczenia emisji oraz ich finansowania czyli wymianie tzw. „kopciuchów”. Uświadamianie mieszkańców jak ważne jest dbanie o nasze powietrze, ponieważ małe zmiany najlepiej jest zacząć od nas samych. Tworzenie działań edukacyjnych związanych ekologią na poziomie najmłodszych mieszkańców naszej gminy. Jednym z ważniejszych działań był wsparcie podczas wdrażania Programu Ochrony Powietrza.

W ramach projektu LIFE 14 IPE PL 021/LIFE IP MAŁOPOLSKA w 2024r. zostały zakupione 3 ławki solarne. Nowe ławki zostały zamontowane przed wejściem do Urzędu Gminy w Wierzchosławicach oraz przy boisku na terenie Gminnego Centrum Kultury w Wierzchosławicach. Każda z ławek solarnych wyposażona jest w 3 porty do ładowania USB oraz lampkę ambient light. Kwota zakupu wyniosła 66 443,12 zł.

Gmina Wierzchosławice w raportowanym okresie prowadziła liczne akcje ekologiczne promujące ochronę klimatu oraz ochronę powietrza:

- akcja ulotkowa, która polegała na rozdyskrebowaniu ulotek przez Poczta Polska S.A. Ulotki dotyczyły Uchwały Antysmogowej oraz informowały o możliwości skorzystania z dofinansowania na wymianę źródeł ciepła na ekologiczne urządzenia grzewcze. Ilość ulotek wyniosła 2830 szt.
- na terenie gminy zostały rozwieszone plakaty edukacyjne z informacją o działaniach poprawiających jakość powietrza.
- współpraca Gminy Wierzchosławice z Małopolskim Centrum Nauki Cogiteon, w okolicznych szkołach odbyły się pokazy naukowe pt. „Coś wisi w powietrzu”. W pokazach wzięło udział blisko 600 uczniów ze szkół podstawowych z terenu Gminy Wierzchosławice, każdy z nich otrzymał drobny upominek w postaci worków/plecaków z logo. Gadżety zostały zakupione w ramach realizacji projektu zintegrowanego „Life” pn. „Wdrażanie programu ochrony powietrza” dla województwa małopolskiego – Małopolska w zdrowej atmosferze.
- z okazji Międzynarodowego Dnia Ziemi, w gminie Wierzchosławice odbyła się akcja Sprzątania Świata. W inicjatywie pod hasłem „Małopolska w zdrowej atmosferze” aktywnie uczestniczyły dzieci ze szkół podstawowych z terenu naszej gminy. Idea troski o naszą planetę połączyła uczniów klas I – VIII wraz z opiekunami, którzy zbierali śmieci z okolic przyszkolnych, wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych, a także z terenów pobliskich lasów. Jak co roku, koordynatorem akcji była gmina Wierzchosławice, która zakupiła oraz dostarczyła do placówek worki i jednorazowe rękawiczki.
- w gminnym kwartalniku pn. „Ziemia Wierzchosławicka” pojawił się artykuł o trwających w gminie naborach na dotację do wymiany źródeł ciepła w gospodarstwach domowych na nowoczesne urządzenia grzewcze gazowe oraz na paliwa stałe. Gazeta została dostarczona pod każdy adres w gminie.
- we współpracy z Gminnym Centrum Kultury został zorganizowany plenerowy Gminny Dzień Dziecka. Podczas wydarzenia został uruchomiony Punkt Konsultacyjno - Informacyjny Czystego Powietrza, który cieszył się sporym zainteresowaniem dzieci jak również rodziców. Każde dziecko, które odwiedziło punkt i rozwiązało rebus albo

pomalowało ekologiczną malowankę dostało gadżet z logiem Małopolska w zdrowej atmosferze, Life oraz NFOŚiGW.

- w ramach akcji III finału Małopolskich Dni dla Klimatu mieszkańcom gminy zostały przekazane około 100 szt. sadzonek drzew takich jak: 60 sadzonek sosny, 20 sadzonek dębu i 20 sadzonek grabu. Sadzonki zostały zakupione przez Powiat Tarnowski w ramach realizacji Projektu zintegrowanego LIFE-IP EKOMAŁOPOLSKA „Wdrażanie Regionalnego Planu Działań dla Klimatu i Energii dla województwa małopolskiego” (LIFE 19 IPC/PL/000005).
- zorganizowany został cykl spotkań z gminnym ekodoradcą w Domu Ludowym w Rudce dla mieszkańców sołectwa Bobrowniki Małe, Komorów oraz Rudka, Domu Ludowym w Wierzchosławicach dla mieszkańców sołectwa Łętowice i Wierzchosławice, Domu Ludowym w Sieciechowicach dla mieszkańców sołectwa Bogumiłowice, Mikołajowice oraz Sieciechowice oraz Remizie OSP w Gosławicach dla mieszkańców sołectwa Gosławice, Kępa Bogumiłowicka oraz Ostrów. Celem spotkań było podniesienie świadomości mieszkańców z zakresu możliwości uzyskania dofinansowania do między innymi: wymiany źródeł ciepła, termomodernizacji budynków oraz wymiany stolarki okiennej i drzwiowej.
- prowadzono akcję dystrybucji ulotek w ilości 2963 szt. Odbiorcami ulotki przypominającej uchwałę antysmogową oraz ulotki przypominającej o obowiązku złożenia deklaracji do CEEB byli mieszkańcy na terenie gminy.
- w ramach realizowanego projektu pn. ”Wdrażanie Programu Ochrony Powietrza w Gminie Wierzchosławice.” 10 maja 2025r. zostały zorganizowane Targi „Ciepło Przyszłości.” Partnerami wydarzenia byli: SAS, Vaillant, Ogniwo, Defro, Sufigs, Domar, MK Okno, Ekodom, MCE, Termodetekcja, Monstel, Awpol, Elmar, Skrzeczyński Projekt Audyt Doradztwo, Boś Bank, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Małopolska. Partnerem specjalnym wydarzenia byli: Centrum Zdrowia Tuchów i Centrum Zdrowia Psychicznego. Celem targów było podniesienie świadomości mieszkańców z zakresu nowoczesnych urządzeń grzewczych oraz termomodernizacji i asortymentu budowlanego oraz audytu energetycznego. Podczas targów dostępny był dla mieszkańców punkt konsultacyjno – informacyjny programu „Czyste Powietrze”.

Jednym z zadań określonych w POŚ była poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej na terenie gminy. W związku z tym zostały podjęte następujące działania:

- termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Wierzchosławicach. W zakres zadania wykonania termomodernizacji budynku Urzędu Gminy wchodziły: wymiana instalacji elektrycznej, wymiana instalacji CO wraz z montażem pomp ciepła, montaż instalacji fotowoltaicznej na dachu budynku o mocy 19 kWp oraz termoizolacja ścian budynku. Kwota realizacji zadania wyniosła: 4 245 183,39 zł.
- modernizacja budynku remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Łętowicach. W ramach inwestycji zrealizowano następujący zakres prac: wymiana pieca CO + osprzęt, podłączenie do komina i montaż przewodu spalinowo – powietrznego, wykonanie instalacji CW, remont pomieszczeń socjalnych i korytarza, remont schodów

wejściowych oraz wymiana stolarki drzwiowej wewnętrznej. Łączny koszt prac remontowo – budowlanych wyniósł 59 100,00 zł, z czego 30 100,00 zł z własnego budżetu pokryła gmina Wierchosławice. Pozostałe środki w kwocie 29 000,00 zł pozyskane były dzięki pomocy finansowej z budżetu Województwa Małopolskiego w ramach pomocy dla gmin na zapewnienie gotowości bojowej jednostkom Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu województwa małopolskiego.

- modernizacja i rozbudowa placówek edukacyjnych na terenie Gminy Wierchosławice. Dokonano rozbudowy Szkoły Podstawowej w Rudce i Łętowicach. W ramach tej rozbudowy placówki szkolne powiększyły się o pomieszczenia komunikacyjne, sale lekcyjne, gabinety pedagoga szkolnego, bibliotekę oraz szatnię. W ramach tego zadania dokonano modernizacji i remontu szkół podstawowych w Ostrowie, Mikołajowicach i Wierchosławicach. W ramach tej modernizacji dokonano wymiany instalacji elektrycznej, instalacji CO wraz z modernizacją kotłowni i CWU, wymiany posadzek i stolarki drzwiowej wewnętrznej oraz modernizację instalacji sanitarnej. Kwota realizacji zadania wyniosła: 5 489 197,44 zł.
- modernizacja placówek edukacyjnych na terenie Gminy Wierchosławice - etap II Polski Ład. Zakres prac termomodernizacyjnych w szkołach podstawowych w Ostrowie, Łętowicach Mikołajowicach i Wierchosławicach obejmował generalnie ocieplenie ścian zewnętrznych oraz ścian fundamentowych. Dodatkowo w szkole w Ostrowie dokonano wymiany pokrycia dachowego, remontu kominów, wymiany instalacji odgromowej oraz remontu wejścia do budynku Nr 1. Na budynku szkoły podstawowej w Ostrowie zamontowano instalację fotowoltaiczną o mocy 7,2 kWp. Na budynkach szkoły podstawowej w Mikołajowicach, Łętowicach i Wierchosławicach zostaną zamontowane instalacje fotowoltaiczne. Kwota realizacji zadania wyniosła: 2 140 218,54 zł.
- montaż liczników ciepła w Szkole Podstawowej w Rudce. Kwota zadania: 15 744,00 zł.
- zakup i montaż paneli fotowoltaicznych na gminnym obiekcie komunalnym. Zamontowano na budynku Domu Ludowego w Bobrownikach Małych panele fotowoltaiczne o mocy 11,89 kWp. Kwota realizacji zadania: 47 486,00 zł.
- modernizacja budynku remizy OSP w Mikołajowicach. Dofinansowanie zostało przyznane w ramach budżetu Województwa Małopolskiego. Modernizacja polegała m. in. na wymianie pieca C.O., wymianie grzejników, remoncie kominów, ociepleniu stropodachu oraz wymianie drzwi zewnętrznych. Kwota otrzymanego dofinansowania: 47 992,00 zł, wkład własny: 75 532,00 zł.

2.2 Zagrożenia hałasem

Hałas komunikacyjny jest jednym z głównych czynników przytaczanych dzisiaj jako najistotniejsze źródło uciążliwości na terenach miast i poza nimi, na terenach przyległych do ważnych szlaków komunikacyjnych. Badania przeprowadzone w ostatnich latach dowodzą, że hałas ma bardzo negatywny wpływ na zdrowie człowieka. Oddziaływanie to jest tym bardziej niebezpieczne, że po przekroczeniu pewnego progu nie jest dostrzegalne przez człowieka, pomimo ciągłego szkodliwego oddziaływania. Hałas komunikacyjny może powodować:

osłabienie układu odpornościowego człowieka, zaburzenia snu, zaburzenia i wadliwe działanie układu słuchowego, zwiększenie się podatności na stres, zwiększenie się podatności człowieka na choroby psychiczne.

Dyrektywa 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego I Rady z dnia 25 czerwca 2002r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku (Dz. Urz. WE L 189/12 z 18.07.2002 ze zm.) definiuje hałas w środowisku jako niepożądane lub szkodliwe dźwięki powodowane przez działalność człowieka na wolnym powietrzu, w tym hałas emitowany przez środki transportu, ruch drogowy, ruch kolejowy, ruch samolotowy, oraz hałas pochodzący z obszarów działalności przemysłowej. Zaś szkodliwe skutki hałasu oznaczają niekorzystne oddziaływanie hałasu na zdrowie ludzkie. Zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. hałas to dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, a w przypadku gdy nie jest on dotrzymany poprzez zmniejszanie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego. Aktualnie obowiązującym aktem prawnym normalizującym dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku jest rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 r., poz. 112). Dopuszczalne poziomy hałasu określone wskaźnikami hałasu LDWN, LN, LAeqD i LAeqN są zróżnicowane w zależności od rodzaju terenu, rodzaju obiektu lub działalności będącej źródłem hałasu oraz okresów, do których odnoszą się poziomy hałasu, jako czas odniesienia.

Pomiary hałasu komunikacyjnego przeprowadzone w 2021 roku w województwie małopolskim wykazały, że poziom hałasu drogowego utrzymywał się powyżej 50 dB i sięgał nieco powyżej 70 dB, hałasu kolejowego nie przekroczył 60 dB, a hałasu lotniczego – nie przekroczył 45 dB. Przekroczenia poziomów dopuszczalnych mieściły się w klasach do 10 dB.

W okresie raportowanym nie prowadzono pomiarów monitoringowych w zakresie hałasu komunikacyjnego.

Gmina Wierchosławice w raportowanym okresie powadziła następują działania mające na celu ograniczenie uciążliwości hałasem:

- Remont i modernizacja drogi gminnej K202491 Rudka - Szkoła w miejscowości Rudka dz. nr 324/2 i 324/3 w km 0+434 – 0+806 został przeprowadzony przy wsparciu finansowym z programu FOGR w kwocie 121 512,00 zł oraz z udziałem środków z budżetu gminy 186 402,59 zł. Całkowity koszt modernizacji drogi wynosi: 304 514,59 zł.
- Modernizacja infrastruktury drogowej w miejscowościach Gminy Wierchosławice - Polski Ład poprzez wyremontowanie we wszystkich sołectwach 26 odcinków dróg gminnych o łącznej długości 5867 mb w ramach programu Inwestycji strategicznych – Polski Ład pn. „Remont i modernizacja dróg na terenie gminy Wierchosławice.” Całkowity koszt modernizacji dróg wyniósł: 4 326 335,43 zł.
- Zakup działki Nr 169/2 w miejscowości Bogumiłowice oraz opracowanie koncepcji budowy parkingu Park & Ride. Kwota zakupu działki: 308 000,00 zł.

Inwestycja obejmuje zaprojektowanie i wybudowanie parkingu dla samochodów osobowych typu Park & Ride wraz z wykonaniem infrastruktury towarzyszącej w miejscowości Bogumiłowice. Parking będzie uwzględniał potrzeby osób niepełnosprawnych o ograniczonej mobilności. Planowany parking będzie posiadał wjazd publiczny z drogi publicznej wraz z dwoma kompletami szlabanów wjazd/wyjazd. Planowane jest wybudowanie 87 miejsc postojowych dla samochodów osobowych (w tym 3 wydzielone miejsca dla osób niepełnosprawnych oraz 3 stanowiska dla pojazdów elektrycznych), 48 miejsc dla rowerów (zadaszone stojaki rowerowe z wiatami fotowoltaicznymi) oraz 5-10 miejsc dla skuterów/motocykli. Na terenie parkingu będą znajdowały się następujące obiekty infrastruktury towarzyszącej min. tj.: wiaty fotowoltaiczne, stacja ładowania pojazdów elektrycznych, energooszczędne oświetlenie parkingu, monitoring wizyjny, stanowisko kasy rozliczeniowej, kosze na śmieci i zieleńce w postaci nasadzeń zieleni niskiej i wysokiej. Parking przeznaczony będzie wyłącznie na potrzeby osób parkujących samochod i przesiadających się na komunikację kolejową. Weryfikacja korzystania z parkingu będzie się odbywała poprzez szlabany wjazd/wyjazd.

Koszty inwestycji wyniosą: 2 383 125,41 zł. Zadanie w trakcie realizacji.

- Zostały wyremontowane dwie drogi z dofinansowania udzielonego przez Województwo Małopolskie na modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych związanych z wyłączeniem z produkcji gruntów rolnych na zadania pn.: „Remont i modernizacja drogi gminnej K202542 Łętowice – Żwirownia dz. nr 1106/3 w km 0+190 – 0+420 oraz Remont i modernizacja drogi gminnej K202498 Gosławice-Klasztor w km 0+000-0+400”.

Dofinansowanie: 181 832,00 zł, wkład własny: 188 632,96 zł.

- Została utwardzona droga dojazdowa zlokalizowana na działce nr 544 w miejscowości Mikołajowice. Koszt własny: 7 380,00 zł.
- Została zakończona inwestycja pn. „Budowa chodnika wraz z odwodnieniem i poszerzeniem jezdni wzdłuż drogi powiatowej nr 1343K Niwka – Bobrowniki Małe w miejscowości Rudka i Bobrowniki Małe etap V”. Dofinansowanie z Powiatu Tarnowskiego: 92 323,40 zł, wkład własny: 102 883,29 zł.

W Gminie Wierzchosławice prowadzono szereg inwestycji mających na celu ograniczenie uciążliwości hałasowej takich jak: budowa chodników, budowa i przebudowa dróg gminnych oraz promocja gminnej komunikacji zbiorowej. Ilość tych przedsięwzięć jest jednak wciąż niewystarczająca i konieczne są kolejne inwestycje, mające na celu zmniejszenie negatywnego oddziaływania hałasu zarówno na mieszkańców, jak i środowisko. Kluczowym działaniem zaplanowanym przez Zarząd Dróg Wojewódzkich jest budowa obwodnicy Wierzchosławic i Łętowic z ciągu DW975. Projektowane przedsięwzięcie ma w szczególności zapewnić:

- ✓ wyprowadzenie ruchu poza teren zabudowy
- ✓ poprawę płynności i bezpieczeństwa ruchu na DW 975
- ✓ poprawę dostępności do Tarnowa i Nowego Sącza

- ✓ wzmocnienie i usprawnienie połączeń drogowych z istniejącą autostradą A4.

Dla przedmiotowego przedsięwzięcia została opracowana wielowariantowa koncepcja budowy obwodnicy Wierzchosławic i Łętowic w ciągu DW975. Następnie w grudniu 2024r. została wydana decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach.

Równie ważną inwestycją zrealizowaną przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie w 2024r. była „Rozbudowa/przebudowa drogi wojewódzkiej nr 975 w miejscowości Wierzchosławice o długości ok. 0,524km (odcinek 120 km 0+443 – odcinek 140km 0-106).”

2.3 Gospodarowanie wodami

Na terenie Gminy Wierzchosławice zostało udzielone inwestorowi MEW OSTRÓW Sp. z o.o. pozwolenie na użytkowanie obiektu budowlanego Małej Elektrowni Wodnej MEW – Ostrów na rzece Dunajec w km 33+340 w zakresie budynku MEW wraz ze stacją transformatorową, przepławką dla ryb, jazem piętrzącym z zamknięciem powłokowym, oczepem basenu ujęcia wody dla Zakładów Azotowych, ubezpieczeniem i zabezpieczeniem brzegów i dna rzeki oraz obiektów elektrowni, studni wierconej z przyłączem wody i kablem zasilającym do pompy, drogą dojazdową, ogrodzeniem terenu i linią przesyłową kablowo – napowietrzną 15kV. Przedsięwzięcie zrealizowane na podstawie decyzji Wojewody Małopolskiego.

Rozwój oferty turystycznej Aglomeracji Tarnowskiej w oparciu o markę **EnoTarnowskie - Kompleks turystyczny Dwudniaki**. Zadanie jest w trakcie realizacji. Projekt obejmuje budowę: miejsc postojowych, pomostu drewnianego, placu zabaw dla dzieci, stacji naprawczej rowerów, miejsca biwakowego, boiska do piłki plażowej (przestrzeń gier zespołowych), wolnostojącej toalety publicznej, drogi wewnętrznej, chodnika, dojścia oraz inną małą architekturę (ławki, stoły, kosze, tablice). Miejsce wypoczynku na Dwudniakach będzie zlokalizowane w bliskim sąsiedztwie ścieżki przyrodniczo-leśnej "Lasy Wierzchosławickie", które jest znane ze ścieżek pieszo-rowerowych po lasach Wierzchosławickich. Jest to obszar ciekawy pod względem przyrodniczym, zachęcający do rekreacji rowerowej, spacerowej itp. Planowana przez nas inwestycja pozwoli wzbogacić markę EnoTarnowskie o miejsce rekreacyjne bezpośrednio przy jeziorze, co pozwoli na promocję marki EnoTarnowskie i Gminy Wierzchosławice.

Wartość projektu wynosi: 1 999 816,57 zł w tym wartość dofinansowania: 1 699 844,08zł.

2.4 Gospodarka wodno– ściekowa

Ścieki z terenu gminy odprowadzane są do: Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o. Zakład Oczyszczania Ścieków w Tarnowie ul. Czysa 14, Główna Przepompownia Ścieków w Niedomicach ul. Kolejowa 10, Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. (przepompownia ścieków w Zakrzowie).

Na terenie gminy zlokalizowane są ujęcia wód podziemnych:

- na działce nr 220/5 w miejscowości Wierzchosławice (studnie S-1, S-2, S-3)
- na działce nr 220/7 w miejscowości Wierzchosławice (studnia S-4)
- na działce nr 220/13 w miejscowości Wierzchosławice (studnia S-5)

Tabela 3. Ilość skanalizowanych gospodarstw oraz ilość gospodarstw włączonych do sieci wodociągowej na terenie Gminy Wierzchosławice w podziale na sołectwa.

Sołectwo	Ilość gospodarstw domowych w tym :			
	Posiadających dostęp do wodociągów		Posiadających dostęp do kanalizacji	
	Stan na 31.12.2023r.	Stan na 31.12.2024r.	Stan na 31.12.2023r.	Stan na 31.12.2024r.
Bobrowniki Małe	219	221	207	209
Bogumiłowice	355	360	290	291
Gosławice	125	125	107	107
Kępa Bogumiłowicka	78	79	205	209
Komorów	148	150	153	156
Łętowice	446	453	411	415
Mikołajowice	241	243	267	271
Ostrów	150	150	155	155
Rudka	177	179	178	181
Sieciechowice	56	57	49	49
Wierzchosławice	1025	1041	1007	1020
Razem Gmina Wierzchosławice	3020	3058	3029	3063

Źródło: Spółka Wodociągi Wierzchosławickie

Gmina Wierzchosławice w formie zadania ciągłego na bieżąco prowadzi rejestr przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych oraz kontrolę stanu technicznego szamb i umów na opróżnianie szamb. W roku 2023r. wykonano 18 kontroli zbiorników bezodpływowych oraz posiadanych umów, w 2024r. – 61 kontroli zbiorników oraz do końca września 2025r. - 37 kontroli zbiorników oraz skontrolowano 6 przedsiębiorców posiadających zezwolenie Wójta Wierzchosławic na opróżnianie zbiorników bezodpływowych.

Liczba zbiorników bezodpływowych zgłoszonych do gminnej ewidencji: 61 szt., liczba przydomowych oczyszczalni ścieków zgłoszonych do gminnej ewidencji: 11 szt., ilość ścieków odprowadzanych zbiorczym systemem kanalizacyjnym: 314 630 m³/r, taboru asenizacyjnym: 1637,69 m³/r.

Tabela 4. Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w podziale na sołectwa

Sołectwo	Długość sieci wodociągowej w km		Długość sieci kanalizacyjnej w km	
	Stan na 31.12.2023r.	Stan na 31.12.2024r.	Stan na 31.12.2023r.	Stan na 31.12.2024r.
Bobrowniki Małe	8,5	8,5	10,7	10,7
Bogumiłowice	10,8	10,8	14,6	14,6
Gosławice	3,8	3,8	6,8	6,8
Kępa Bogumiłowicka	2,8	2,8	8,93	9,0
Komorów	5,7	5,7	12,37	12,37
Łętowice	12,7	12,7	22,21	22,70
Mikołajowice	7,2	7,2	14,70	14,70
Ostrów	9,4	9,4	9,0	9,0
Rudka	7,6	7,6	11,60	11,60
Sieciechowice	2,6	2,6	3,0	3,0
Wierzchosławice	26,5	26,8	73,20	73,47
Razem Gmina Wierzchosławice	97,6	97,9	187,11	187,94

Źródło: Spółka Wodociągi Wierzchosławickie

W okresie sprawozdawczym sukcesywnie kontynuowany był Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych Spółki Wodociągi Wierzchosławickie Sp. z o.o. na lata 2021-2023. W roku 2023r. oddano do eksploatacji 1 km zbiorczej sieci wodociągowej oraz 0,21 km zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej. Natomiast w roku 2024 oddano do eksploatacji 0,3km zbiorczej sieci wodociągowej oraz 0,83 km zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej.

2.5 Zasoby geologiczne

W obrębie Gminy występują złoża kruszyw naturalnych jak również złoża surowców ilastych, soli kamiennej i gazu ziemnego oraz ropy naftowej. Udokumentowane złoża piasku i żwiru, zlokalizowane są głównie w dolinie Dunajca. W przeważającej liczbie złóż kopaliną użyteczną jest pospółka o średnim punkcie piaskowym. Żwirowe kruszywo naturalne występuje w złożach: „Szujec II i III”, „Biała Bobrowniki” i „Bogumiłowice”, którego średni punkt piaskowy wynosi odpowiednio 23,0%, 26,1% i 25,7%. Złoża kruszywa naturalnego (grubego) rejonu Tarnowa odznaczają się dobrą, wysoką jakością.

Tabela 5. Udokumentowane złoża kopalin w obrębie Gminy Wierchosławice

Lp.	Nazwa złoża	Stan złoża	Zasoby (tyś. t)		Wydobycie
			geologiczne bilansowe	przemysłowe	
1.	Bobrowniki-Skała*	P	22 058	-	-
2.	Bobrowniki-Skała 1*	T	1 335	564	-
3.	Bogumiłowice **	P	3 627	-	-
4.	Borowiec*	E	41 619	4 491	255
5.	Dębina Łętowska I*	E	2 372	1 049	196
6.	Dwudniaki II*	M	-	-	-
7.	Dwudniaki-Zbiornik*	M	-	-	-
8.	Gosławice*	P	16 579	-	-
9.	Łętowice Północ *	R	1 462	-	-
10.	Łętowice-Międzyrzecze*	E	1 705	1 224	206
11.	Łętowice-Wschód*	E	327	113	0
12.	Łętowice-Zakrzów*	R	168	-	-
13.	Niwka-Północ*	E	10 893	5 357	92
14.	Rudka Zbiornik*	R	619	-	-
15.	Sieciechowice*	E	15 972	229	20
16.	Szujec II*	R	2 962	-	-
17.	Szujec III*	R	1 497	-	-
18.	Zawrocie*	E	4 827	2 393	102

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy

Skróty literowe dotyczące stanu zagospodarowania zasobów w wykazach złóż oznaczają:

B – w przypadku kopalin stałych – kopalnia w budowie, w przypadku ropy i gazu – przygotowane do wydobywania lub eksploatacja próbna

E – złożo eksploatowane

G – podziemny magazyn gazu (PMG)

M – złożo skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym

P – złożo o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C2 + D, a w przypadku ropy i gazu – w kat. C)

R – złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C1, a w przypadku ropy i gazu – w kat. A + B)

Z – złożo, z którego wydobywanie zostało zaniechane

T – złożo zagospodarowane, eksploatowane okresowo

K – zmiana rodzaju kopalin w złożu

*złożo zawierające piasek ze żwirem

**złożo zawierające żwir

W okresie raportowanym współdziałało z przedsiębiorcami prowadzącymi zakłady eksploatacji kruszywa oraz organami koncesyjnymi w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż objętych koncesją.

Eksploatacja złóż prowadzona jest w sposób ciągły metodą odkrywkową, z nad i spod lustra wody, bez odwadniania wyrobiska i bez użycia środków strzałowych. Kierunki eksploatacji złóż na terenie gminy określa na bieżąco Kierownik Ruchu Zakładu Górniczego.

2.6 Gleby

Rekultywacja gruntów zdegradowanych bądź zdewastowanych polega na przywróceniu gruntom wartości użytkowej lub przyrodniczej przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych lub chemicznych oraz rekonstrukcji. Wyróżnić należy trzy fazy rekultywacji:

- przygotowawczą
- podstawową (techniczną)
- biologiczną (szczegółową)

W wyniku robót górniczych prowadzonych przez Zakłady Eksploatacji Kruszywa działające na terenie gminy następuje zwałowanie mas ziemnych nakładowych. Masy ziemne zostają wykorzystane do następujących prac:

- likwidacji części wyrobiska po osiągnięciu docelowych granic eksploatacji
- ukształtowanie skarp zbiornika i urozmaicenie linii brzegowej
- ukształtowanie powierzchni terenu wokół zbiornika np. wykonanie grobli lub półek i odpowiednie ukształtowanie powierzchni zwałowisk wewnętrznych.

Zgodnie z ustalonym kierunkiem rekultywacji zarówno tereny wyrobisk jak i tereny zwałowisk zostają objęte pracami rekultywacyjnymi. Rekultywacja obejmuje następujące prace:

- roboty ziemne kubaturowe: wykonanie zbiornika, likwidacja części wyrobiska, likwidacja zwałowisk tymczasowych, likwidacja zbędnych składowisk
- roboty ziemne wykończeniowe: uzupełnienie i profilowanie skarp wyrobisk i zwałowisk oraz powierzchni wokół wyrobisk
- techniczno – biologiczne odtworzenie warunków glebowych: na obrzeżach basenu i niezawodnionych części skarp rozplantowanie ziemi urodzajnej
- zagospodarowanie zielenią: obsianie skarp i powierzchni wokół wyrobisk mieszanką traw wieloletnich.

Rekultywacja i zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych złóż wykonywane jest przez przedsiębiorców prowadzących Zakłady Eksploatacji Kruszywa jest na bieżąco najczęściej w kierunku wodno – rolnym. Po wyeksploatowaniu złoża kruszywa naturalnego powstają wyrobiska wypełnione wodą. Po zakończeniu eksploatacji i techniczno – biologicznym odtworzeniu warunków glebowych, zbiorniki najczęściej zagospodarowywane są na cele rolnicze polegające na małointensywnej hodowli ryb o dużej odporności na trudne warunki środowiskowe m. in. małą zawartość tlenu w wodzie.

Starosta Tarnowski sukcesywnie w wydawanych decyzjach określa kierunki rekultywacji dla nieruchomości należących do Zakładów Eksploatujących Kruszywa.

2.7 Gospodarka odpadami

Każdego roku Gmina Wierzchosławice przeprowadza analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi na swoim terenie zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 10 oraz art. 9tb ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2025r., poz. 733). Informacje o ilości odpadów komunalnych zebranych na terenie miasta są udostępniane w Biuletynie Informacji Publicznej.

W okresie od 1 stycznia 2023r. do 31 grudnia 2023r. na terenie Gminy Wierzchosławice odbiór odpadów komunalnych odbywał się w oparciu o umowę między Gminą Wierzchosławice, która pełni obowiązki w zakresie odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych z nieruchomości a firmą posiadającą stosowne zezwolenia w zakresie odbierania odpadów komunalnych. W tym okresie usługę odbioru odpadów komunalnych świadczyła firma CONTEKO Sp. z o.o. z siedzibą w Radłowie ul. Woleńska 15.

W okresie od 1 stycznia 2024r. do 31 grudnia 2024r. na terenie Gminy Wierzchosławice odbiór odpadów komunalnych odbywał się w oparciu o umowę między Gminą Wierzchosławice, która pełni obowiązki w zakresie odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych z nieruchomości a firmą posiadającą stosowne zezwolenia w zakresie odbierania odpadów komunalnych. W tym okresie usługę odbioru odpadów komunalnych świadczyła firma CONTEKO Sp. z o.o. z siedzibą w Radłowie ul. Woleńska 15.

W roku 2025r. umowa z firmą CONTEKO Sp. z o.o. z siedzibą w Radłowie ul. Woleńska 15 jest kontynuowana.

Na terenie gminy obowiązuje pojemnikowo-workowy system zbierania odpadów komunalnych. Zmieszane odpady komunalne gromadzone są przez mieszkańców w pojemnikach, a odpady komunalne zbierane selektywnie takie jak papier, tworzywa sztuczne, szkło, opakowania wielomateriałowe, bioodpady gromadzone są w workach o odpowiednich kolorach.

Od 1 stycznia 2022r. w Gminie Wierzchosławice funkcjonuje system identyfikacji odpadów komunalnych za pomocą kodów kreskowych. Wprowadzenie kodów kreskowych jest jednym z elementów uszczelnienia systemu gospodarki odpadami komunalnymi. Dzięki takiemu rozwiązaniu można sprawdzać, czy odbiór odbył się zgodnie z harmonogramem, czy właściciel nieruchomości prawidłowo segreguje odpady oraz czy odpady pochodzą od mieszkańców gminy.

Odbieranie odpadów komunalnych, z terenu nieruchomości odbywało się od poniedziałku do piątku, z wyłączeniem świąt, zgodnie z harmonogramem dostarczonym mieszkańcom, dostępnym w aplikacji mobilnej „Kiedy Śmieci” oraz udostępnionym na stronie internetowej Urzędu Gminy Wierzchosławice. Z nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a na których powstają odpady komunalne, odbiór odpadów odbywa się na podstawie indywidualnej umowy, zawartej pomiędzy właścicielem nieruchomości, a przedsiębiorcą, świadczącym usługi odbioru odpadów, wpisanym do rejestru działalności regulowanej, który prowadzony jest przez Wójta Gminy Wierzchosławice.

Na terenie Gminy Wierzchosławice funkcjonuje PSZOK - Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Wierzchosławicach (działka 1662) numer budynku 511. PSZOK

przyjmuje odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektroniczny, opony, odpady budowlane, odpady biodegradowalne, popiół. Do PSZOK przyjmowane są odpady komunalne zebrane w sposób selektywny, wytworzone przez mieszkańców gminy/właścicieli/użytkowników nieruchomości zamieszkałych położonych na terenie Gminy Wierchosławice, którzy są objęci systemem gospodarki odpadami, wnoszą opłatę z tego tytułu na rzecz Gminy. Potwierdzenie przyjęcia selektywnie zebranych i dostarczonych odpadów z nieruchomości zamieszkałej odbywa się w systemie elektronicznym lub w razie awarii systemu elektronicznego w formie papierowej poprzez wpisanie do „Rejestru przyjmowanych odpadów w PSZOK”. Selektywnie zebrane i dostarczone odpady komunalne podlegają indywidualnemu ważeniu. Gmina wdrożyła nowoczesny elektroniczny system do ewidencjonowania odpadów. Każdy mieszkaniec korzystający z PSZOK- u otrzymuje kartę dostępu. Takie rozwiązanie pozwala na precyzyjną ewidencję i uszczelnienie systemu odbioru odpadów komunalnych. W Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów przyjmowane są następujące rodzaje odpadów dostarczonych w sposób umożliwiający ich selektywne odebranie: papier i tektura, metale, szkło, tworzywa sztuczne, odpady opakowaniowe wielomateriałowe, zmieszane odpady opakowaniowe, bioodpady, popiół, meble i inne odpady wielkogabarytowe (w ilości do 0,3 Mg na każdy rok kalendarzowy z danej nieruchomości lub lokalu mieszkalnego), zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte opony (do 4 opon z pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5 tony liczonych łącznie od jednego gospodarstwa domowego na każdy rok kalendarzowy), odpady budowlane i rozbiórkowe (pochodzące z remontów prowadzonych we własnym zakresie w ilości do 0,5 Mg na każdy rok kalendarzowy z danej nieruchomości lub lokalu mieszkalnego), odpady tekstyliów i odzieży, zużyte baterie i akumulatory, przeterminowane leki i chemikalia, odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi szczególnie igieł i strzykawek, inne odpady niebezpieczne stanowiące odpady komunalne.

Tabela 6. Porównanie odebranych odpadów od mieszkańców w latach 2023-2025

Rodzaj odpadu	2023r.	2024r.	do września 2025r.
Zmieszane odpady komunalne	1272,51	1351,18	1060,22
Papier	75,72	71,55	56,56
Metale	0	0	0
Tworzywa sztuczne	223,64	254,54	203,02
Szkło	168,07	178,46	137,46
Bioodpady	484,9	558,36	509,8
Popiół	0	0	32,4
Opony	0	0	0

Zużyty sprzęt elektroniczny	0	0	0
Odpady wielkogabarytowe	0	0	0
RAZEM (Mg)	2224,84	2414,09	1999,46

Źródło: Referat GKPOŚ

Tabela 7. Porównanie odebranych odpadów od z PSZOK w latach 2023-2025

Rok	Ilość odebranych odpadów z PSZOK [Mg]
2023	489,17
2024	534,15
do września 2025	430,75

Źródło: Referat GKPOŚ

W ramach umowy firma odbierająca odpady z terenu Gminy Wierchosławice w ramach systemu przeprowadziła warsztaty edukacyjne w Szkołach Podstawowych z terenu gminy w celu podniesienia świadomości uczniów w zakresie prawidłowej segregacji i konieczności ograniczania masy odpadów przekazanych do składowania lub przetwarzania. Przeprowadzono została również akcja ulotkowa przez firmę wykonującą usługę odbioru odpadów. Ulotki promujące segregację odpadów dotarły do gospodarstw domowych na terenie Gminy Wierchosławice.

W myśl art. 3b ustawy z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, począwszy od 2021 roku sposób ustalania poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych odnosi się do łącznej masy wytworzonych odpadów komunalnych (z wyłączeniem innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne) oraz do masy odpadów biodegradowalnych składowanych w przydomowych kompostownikach a nie do jedynie czterech ustawowo określonych frakcji odpadów komunalnych będących podstawą obliczeń w roku 2020.

Obliczony w ten sposób poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych wyniósł dla gminy Wierchosławice w 2023 roku **42%**. Poziom określony w art. 3b ust. 1 pkt. 3 ustawy w wysokości minimum 35% został osiągnięty.

Obliczony w ten sposób poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych wyniósł dla gminy Wierchosławice w 2024 roku **56%**. Poziom określony w art. 3b ust. 1 pkt. 3 ustawy w wysokości minimum 45% został osiągnięty.

W 2024r. w ramach podpisanej umowy z Grupą Azoty Jednostką Ratownictwa Chemicznego Sp. z o.o. z siedzibą Tarnów ul. Kwiatkowskiego 8 gmina zrealizowała zadanie pn.”Odbiór i zagospodarowanie odpadów zawierających azbest.” Ilość odebranych i zutylizowanych

wyrobów pochodzących z terenu gminy wynosiła 10,68Mg. Kwota przedsięwzięcia wyniosła 5997,89zł.

2.8 Zasoby przyrodnicze

W Programie ochrony środowiska wyznaczono następujące cele w zakresie ochrony przyrody:

- likwidacja barszczu Sosnowskiego na terenie gminy Wierzchosławice – z uwagi na brak zgłoszeń nie podjęto działań w okresie raportowanym
- likwidacja dzikich wysypisk śmieci - koszty likwidacji dzikich wysypisk pokrywane były w ramach umowy odbioru i zagospodarowania odpadów z budynków użyteczności publicznej, przystanków, sprzątania placów i ulic. Odpady zbierane z dzikich wysypisk z terenu Gminy były zbierane i przywożone do specjalnie przygotowanego do tego kontenera o poj. 1 100 l zlokalizowanego przy budynku Urzędu Gminy, który był opróżniany w razie potrzeby.

2.9 Zagrożenia przed poważnymi awariami

W Programie ochrony środowiska wyznaczono następujące cele w zakresie zagrożenia poważnymi awariami:

- budowa infrastruktury w celu zapobiegania zagrożeniom powodziowym w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczenie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk i katastrof.” – Gminna Spółka Wodna w Wierzchosławicach obejmuje swoim działaniem 72,7 km rowów. W roku 2023 prace konserwacyjne zostały wykonane na odcinku 7km 397m za kwotę 112 926,60zł, natomiast w 2024r. prace konserwacyjne zostały wykonane na odcinku 7km 159m za kwotę 104 925,90zł.
- remont drogi dojazdowej do placu manewrowego w celu użycia pompy dużej wydajności w miejscowości Gosławice/Komorów – zadanie nie zrealizowane.

3. PODSUMOWANIE REALIZACJI CELÓW I DZIAŁAŃ W LATACH 2023– 2025

Program Ochrony Środowiska opracowany dla Gminy Wierzchosławice stanowi podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej na obszarze całej gminy. Realizacja zadań w latach 2023– 2025 pozwala na osiągnięcie przyjętych celów Programu, zgodnych z polityką ekologiczną powiatu tarnowskiego i województwa małopolskiego.

Niniejszy Raport z realizacji Programu ochrony środowiska obejmuje lata 2023– 2025. Raport przedstawia analizę podjętych działań w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy Wierzchosławice. W okresie sprawozdawczym wdrożono oraz zrealizowano większość zaplanowanych działań. Ponadto w okresie sprawozdawczym poza działaniami zaplanowanymi, w ramach Programu, realizowano również zadania dodatkowe, w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza oraz gospodarki wodno-ściekowej. Biorąc pod uwagę

osiągnięte wskaźniki wykonania celów i zadań określonych w Programie ochrony środowiska należy uznać, że na przestrzeni ostatnich lat stan środowiska na terenie gminy nie uległ pogorszeniu.

4. Spis tabel

Tabela 1. Średnie roczne wskazania jakości powietrza w 2024r.	5
Tabela 2. Zestawienie złożonych wniosków w latach 2023-2025	7
Tabela 3. Ilość skanalizowanych gospodarstw oraz ilość gospodarstw włączonych do sieci wodociągowej na terenie Gminy Wierzchosławice w podziale na sołectwa	14
Tabela 4. Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w podziale na sołectwa	15
Tabela 5. Udokumentowane złoża kopalin w obrębie Gminy Wierzchosławice	16
Tabela 6. Porównanie odebranych odpadów od mieszkańców w latach 2023-2025	19
Tabela 7. Porównanie odebranych odpadów od z PSZOK w latach 2023-2025	20